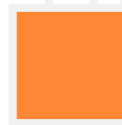
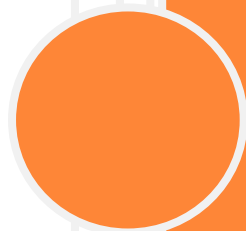

BEFOGADÓ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM

Az INFONIA Alapítvány havonta megjelenő ingyenes hírlevele

[Harmadik szám]

TARTALOMJEGYZÉK

A hónap témája

Információs gazdaság: leszakadóban a harmadik világ 2. oldal

Statisztika

A hónap száma: 500.000 3. oldal

Tudomány

Michael Gurstein: Mi a közösségi informatika, és miért fontos? 5. oldal

Hírek

10. oldal

A HÓNAP TÉMÁJA

INFORMÁCIÓS GAZDASÁG: LESZAKADÓBAN A HARMADIK VILÁG

Szerző: Kollányi Bence

A fejlődő országok lakosságának csupán 3 százaléka fér hozzá 2008-ban a szélessávú internethez, míg a világ fejlettebb országaiban ugyanez az érték az előrejelzések szerint idén meghaladja a 28 százalékot. A különbség a gazdag és szegény államok között tovább nőhet. A leszakadó országok felzárkózásának előfeltétele, hogy képesek legyenek az információs és kommunikációs technológiákban rejlő lehetőségek kiaknázására, azonban gyakran hiányoznak az ehhez szükséges jogi és piaci feltételek – figyelmeztet az ENSZ legfrissebb információs gazdasági jelentése.

Az információs és kommunikációs technológiák (IKT) elterjedtségét jelző mutatók javultak a harmadik világban, azonban ezek az országok még mindig több nagy lépéssel vannak elmaradva az élenjáró fejlett ázsiai, nyugat-európai és amerikai információs társadalmaktól. Az ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciája (United Nations Conference on Trade and Development – UNCTAD) legújabb, február elején megjelent jelentésében a fejlődő országok helyzetét vizsgálta meg nemzetközi összehasonlításban.

A szélessávú internet költségei még mindig jelentősek, így a világ fejletlenebb térségeiben az információs gazdaság fejlődése szempontjából is kulcsfontosságú technológia csak lassan terjed el. Az Információs Gazdasági Jelentés (Information Economic Report) adatiból ugyanakkor az is kiolvasható, hogy a fejlett országok és a harmadik világ között feszülő digitális megosztottság egyes dimenziókban csökkentek. A fejlődő országokban a mobiltelefonok elterjedtsége az elmúlt öt évben megháromszorozódott, a szervezet jelentése szerint mára a világ előfizetőinek több mint fele, 58 százaléka kerül ki a harmadik világból. A fejlett információs társadalmakban a mobilpenetrációs adatok meghaladták a száz százalékot, ehhez képest még mindig jelentős elmaradásként könyvelhető el, hogy a fejlődő országokban 2008-ban közelíti meg ez a mutató az 50 százalékot. Különösen, ha hozzátesszük, hogy ezekben az országokban rendszerint hatalmas regionális fejlettségi különbségekkel találkozunk.

Mégis, a mobiltelefonok jelentik az első lépést, így válik kézzelfoghatóvá az információs társadalom előnye a legszegényebb térségekben élők számára. A UNCTAD egyik munkatársa Anh-Nga Tran-Nguyen arra is felhívta a figyelmet, hogy a mobiltelefonnak kiemelt szerepe lehet a digitális írástudás megszerzésében. Az információs és kommunikációs technológiák használatának egyik kulcsa, hogy elfogadják az eszközöket, a mobiltelefon számos egyéni felhasználók és közösség számára biztosítja az első lépéseket.

A közel négyszáz oldalas dokumentum áttekintő fejezetében a digitális technológiák elterjedése (valamint az erre épülő folyamatok) és a fejlődés viszonyát elemzi. Megállapítja, hogy hosszú távon csak a technológiai fejlődés és az innováció biztosíthatja a gazdasági növekedést. Az információs és kommunikációs technológiák pozitív hozadéka azonban több tényezőn is múlik, példaként említhetjük, hogy a fejlődésben rejlő lehetőségeket nem képesek kihasználni megfelelő emberi tőke jelenléte nélkül.

Több más faktor között a jogszabályi keretek, illetve az intézményi támogatás megléte tekinthető kulcsfontosságúnak.

Az IKT olyan általános célú eszköz, amely átható hatással lehet a gazdaságra, ez a hatás azonban csak áttételesen jelentkezik külső gazdasági hatásokon és egyfajta mellékhatásokon keresztül. Ilyen külső gazdasági hatás lehet a termelés és a fogyasztás új, IKT-ra épülő módjainak elterjedése, azaz a tranzakciók költségének csökkentése és a gazdasági szereplők közötti kommunikáció és együttműködés javítása.

Az elemzés több helyen is hangsúlyozza a tudás és a technológia elterjesztésének és megosztásának szükségességét, élteti a nyílt innovációt és tudásgazdálkodást. A jelentés gondolatmenete szerint a tudás piacán jelentkező hiányosságok megakadályozhatják a befektetéseket, csökkenthetik a tudás társadalmi és gazdasági hasznosulását. Ennek elkerülése érdekében a szegény országok kormányzatainak mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a megfelelő háttérrel biztosítsák a tudásra épülő termeléshez, így rendezni kell a szerzői jogok kérdését, adókedvezményekkel és támogatásokkal kell ösztönözni a kutatás-fejlesztést.

A nyílt innováció mellett a világ tehetségeinek bevonását, a tömegek együttműködését is hangsúlyozzák. Az UNCTAD kiadványának egyik erőssége, hogy a gazdasági elméletek és a statisztikai adatok ismertetésén túl a folyamatokat gazdagon illusztrálja. A témában a közelmúltban magyarul is megjelent Tapscott Wikinómiája, a könyv olvasóinak számos példa (valamint az elméleti keret egy része) ismerős lehet. Az Információs Gazdasági Jelentés is bemutatja az innováció során felmerült problémákat pénzdíjazásos, nyílt pályázatokon megoldó InnoCentive működését, vagy egyes kutatás-fejlesztéssel foglalkozó cégek tevékenységét. A rövid esettanulmányok azonban újdonsággal is szolgálnak, megismerhetjük az Intel Costa Rica-i gyárának történetét, vagy belepillanthatunk a világ egyik legszegényebb országaként számon tartott Bangladesben működő, hálózatba szervezett vidéki információs központok működésébe. Az indiai példák pedig a mobiltelefon fontosságára hívják fel a figyelmet, bemutatva, hogy a Keralában élő falusi halászok hogyan találják meg a legjobb árat fizető felvásárlót, illetve igazítják a halászatot az aktuális piaci igényekhez. Míg Rajasthan térségében szintén a mobil eszközökön keresztül jutnak fontos információkhoz a monszun-esővel kapcsolatban a falusi termelők.

A jelentés letölthető innen:

<http://www.unctad.org/Templates/webflyer.asp?docid=9479&intItemID=1397&lang=1&mode=highlights>

STATISZTIKA

A hónap száma: 500.000

A Manchester Egyetem szakértőinek elemzése szerint ennyi ember dolgozik a virtuális világokban bér munkásként. Az ilyen dolgozók virtuális játékvilágokban nem szórakoznak, hanem rutinszerű, ismétlődő feladatokat végeznek munka jellegűen. Például karakterük egész nap mást sem csinál, csak aranyat ás, mely virtuális aranyat valódi pénzre lehet váltani közvetett utakon. Az ilyen munkások túlnyomó többsége fejlődő országokból kerül ki.

A virtuális környezetben dolgozók száma rendkívül gyorsan növekszik. A jelenség etikai környezete számos vitát váltott ki, mind mellette, mind ellene sok érvet sorakoztattak fel.

Egy aktuális cikk

Poor earning virtual gaming gold

<http://news.bbc.co.uk/1/hi/technology/7575902.stm>

TUDOMÁNY

Michael Gurstein: Mi a közösségi informatika, és miért fontos?

Michael Gurstein szociológus Kanadában végezte tanulmányait, majd a Cambridge-i Egyetemen doktorált szociológiából. Jelenleg a vancouveri közösségi informatikai kutatási, fejlesztési és képzési központ ügyvezető igazgatója, a Fokvárosi Műszaki Egyetemen működő Információs Társadalom Intézet egyik igazgatója és a New Jersey Institute of Technology kutató professzora. A közösség informatikáról "Community Informatics: Enabling Communities with Information and Communications Technologies" címmel írt könyve indította meg e szakterület kifejlődését. Tagja volt a vancouveri Közösségi Hálózatnak és a Brit Columbia tartományban létrejött közösségi hálózatok egyesületének, részt vett a Global Community Networking Partnership nevű szervezet vezetőségének munkájában. A Journal of Community Informatics című folyóirat főszerkesztője.

Alább a szerző tanulmányából három részfejezetet tudunk közölni helyhiány miatt, a teljes szöveg az Információs Társadalom folyóirat Befogadó információs társadalom tematikus (2008/2) számában fog megjelenni kb. június elején. A megjelenésről természetesen hírt fogunk adni hírlevelünk hasábjain. A tanulmányban az alábbi közölt részfejezeteken kívül még a hatékony felhasználásról, a társadalmi közösségekről és a közösségi hálózatokról olvashatnak.

1. Mi a közösségi informatika (Community Informatics)?

A közösségi informatika (KI) azon a feltételezésen alapszik, hogy a földrajzilag meghatározott, „fizikai” értelemben együtt élő közösségeknek olyan jellegzetességeik, igényeik és lehetőségeik vannak, amelyek az IKT terjesztése és fejlesztése terén másfajta stratégiákat kívánnak meg, mint az egyéni vagy otthoni számítógép-használat, illetve internet-elérés általánosan elfogadott és alkalmazott modelljei. A közösségi informatika az IKT olyan alkalmazását és fejlesztését jelenti, ami elsősorban a fejlődő országok igényeihez alkalmazkodik, de a fejlett országokban is kívánatos lehet, főként a társadalom szegényebb és marginalizált rétegeiben, az idősök körében vagy a távoli vidéki területeken élő közösségek esetében.

A KI igényt tarthat az IKT szakembereinek és tudományos kutatóinak, valamint mindazoknak az érdeklődésére, akik a közösségi alapú információs technológiákkal foglalkoznak. Kapcsolatot teremt az egyik oldalról a tudományos elméletek és a kutatás, a másik oldalról pedig a ma globális szinten tízezer-számra működő közösségi hálózatok (Community Networks), közösségi technológiai központok (Community Technology Centres), teleházak (Telecentres), közösségi kommunikációs központok (Community Communications Centres) és teleházak (Telecottages) tapasztalatai alapján felmerülő gyakorlati és politikai kérdések között.

A KI valódi kihívást jelent az olyan műszaki szakemberek számára, akik a mindennapi életük technológiai eszközökkel történő jobbítására törekvő hátrányos helyzetű csoportok igényeit tartják szem előtt. Ugyanakkor tág teret nyit azok előtt a tudósok és tudományos kutatók előtt, akik túl kívánnak lépni a saját szűkebb, gyakran önmagukba forduló tudományáguk határain, és érdeklődésük az olyan módszerekre és megoldásokra

irányul, amelyek révén a technológiai eszközök mind a fejlett, mind a fejlődő világban közvetlenül felhasználhatók az emberek életfeltételeinek és életesélyeinek jobbítására. Végül a KI közvetíti a politikusokhoz annak a szükségességét, hogy fel kell ismerniük: az információs és kommunikációs technológiák (IKT) különféle módokon lehetővé teszik a kormányzás, az önszerveződés és az öngazgatás új módszereinek kialakítását. A KI ugyanis jelezni képes számukra a közösségek szükségleteit, melyek alapján a megfelelő eszközök biztosításával hatékonyan válaszolhatnak a lehetőségek tudatában a hátrányos helyzetű közösségekben is felmerülő igényekre és alulról jövő kezdeményezésekre.

A közösségi informatika elmélete és gyakorlata fokozatosan fejlődik. Ez a fejlődés részben a közösségi hozzáférés és a közösségi hálózatok tapasztalatain alapul, részben pedig azoknak a kihívásoknak a szisztematikus megközelítéséből táplálkozik, amelyeket az IKT megdöbbentő sebességű terjedése hoz felszínre. Fontos szerepet játszik benne az a felismerés, hogy a hozzáférés önmagában nem elegendő – inkább arról van szó, hogy a hozzáférés megteremtésével mire lehet azonnal vagy a jövőben célszerűen és hatékonyan alkalmazni az IKT máris rendelkezésre álló vagy később elérhetővé váló eszközeit. A KI fejlődése biztosítja a helybeli civil szerveződések és az „állami” szféra egyidejű jelenlétét az egyre inkább elüzetiesedő hálózati környezetben, s egyben alapot nyújt elsősorban a helyi innovációk támogatásához, mivel a helyi közösségeknek is alkalmazkodniuk kell a technológiai változásokhoz, a termelés globalizálódásához és a versenyhez.

A KI – meglátásom szerint – többek között az alábbi, egymást átfedő előzményekre épít:

- az információs rendszerek kiépítésével és alkalmazásával kapcsolatos szervezetelméleti eredmények;
- a szervezeti célokat támogató vezetői információs rendszerek kidolgozása és fejlesztése;
- a bizonyos normatív célok elérését (ebben az esetben az IKT felhasználása révén) megvalósítani kívánó világméretű társadalmi aktivizmus;
- a közösségek életét felélénkítő közösségfejlesztés folyamatai, amelyek képessé teszik a közösségeket az önszerveződésre és öngazgatásra;
- a közérdek érvényesülését biztosító politikai és közigazgatási eszközök (elsősorban állami programok) tanulmányozása és fejlesztése;
- az IKT-nak a társadalmi és gazdasági fejlődés szolgálatába állítására irányuló „IKT a fejlődésért” mozgalom és egyéb fejlesztési programok;
- a szolgáltatás-tervezés mint a leghatékonyabb módok meghatározása bizonyos igények (ebben az esetben közösségi szükségletek) kielégítésére, különös tekintettel az IKT felhasználási lehetőségeire.

Mindezek az előzmények különféle megközelítésekkel, más-más történeti háttérrel alakultak ki, és eltérő módszereket alkalmaznak. Valójában a tényleges megvalósítás és a gyakorlati alkalmazás folyamatán keresztül olvadnak össze a KI körébe tartozó tevékenységekké, egy olyan társadalmi folyamat részeként, amelyben interakcióba lépnek egymással és érzékenyen reagálnak az adott társadalmi környezet igényeire,

miközben változatos lehetőségeket kínálnak a problémák megoldására és sokrétű adaptációs folyamatokat váltanak ki.

9. Melyek a közösségi informatika előtt álló kihívások és lehetőségek?

A KI előtt nyitva áll a lehetőség, hogy alapot nyújtson és irányt mutasson azoknak a módoknak az újra-átgondolásához, ahogyan a közösségek birtokba veszik a technológiát, irányítsa az információs rendszerek fejlesztési célok érdekében szorgalmazott bevezetését, továbbá – és talán ez a legfontosabb – vezető szerepet játsszon a közösségek jelentőségének fokozásában a technológiára támaszkodó modern társadalomban. A KI egyik legalapvetőbb funkciójaként kritikát képvisel a fejlesztés konvencionális megközelítéseivel szemben, megfordítva az IKT társadalmi felhasználásainál alkalmazott szokásos, felülről lefelé irányuló módszert. Ehelyett az alulról jövő kezdeményezésekre helyezi a hangsúlyt, ami biztosíthatja a kollektívák és az egyének lehetőségeinek kibővítését egyaránt, továbbá új utat kínál az információs társadalom demokratizálásához, arra használva fel az IKT eszközeit, hogy a hatalmat és a döntések felelősségét a központi intézmények helyett inkább a közösségek kezébe juttassa.

A KI képviseli továbbá azt a megközelítést, ami a jövőben közép- és hosszú távon az egyetlen járható (fenntartható és költséghatékony) utat fogja jelenteni az információ-igényes szolgáltatások megszervezésére és széleskörű elterjesztésére. Ennek belátásával elmondható, hogy a KI előtt mind a gyakorlatban, mind a tudományos kutatás és fejlesztés terén kiemelkedő lehetőségek állnak. A magam részéről úgy vélem, hogy a KI párhuzamosan fejlődhet a vezetői információs rendszerek (Management Information Systems) szakterületével. Az egyetemeken és főiskolákon például megvan a helye az információval és az informatikával foglalkozó, „Információs tanulmányok” vagy „Információs rendszerek” címen futó tanulmányi kurzusokban, ám erősebben hangsúlyozva a „gyakorlati” komponenst, ami ebben az esetben összekapcsolható például a szociológiai és/vagy közigazgatási képzéssel, az IT tervezésével és fejlesztésével foglalkozó kurzusokkal, valamint a szolgáltatás-tervezési és fejlesztési tanulmányi programokkal.

A közösségi informatika ugyanakkor sokféle kihívással néz szembe. Az előtte álló legnagyobb közvetlen kihívást talán az intézményesedéssel összefüggő problémák jelentik. A KI ugyanis egyfajta „kívülálló” jelenségként indult, és zászlaja alatt a „bevett” tudományos szakágak keretein kívül dolgozó kutatók és gyakorlati technikai szakemberek gyűltek össze. Művelői különösen olyan szakemberek lettek, akik elégedetlenek voltak a maguk tudományágaival, mert azok nem voltak hajlamosak számításba venni az IKT-val összefüggő lehetőségeket és kockázatokat, különös tekintettel arra a hatásra, amit az új technológiák a marginalizált csoportokra és a fejlődő világ lakosságára gyakorolhatnak. A KI kutatói azonban – a legtöbb hasonlóan kívülálló, „tudományközi” érdeklődésű szakemberrel ellentétben – nem szükségképpen valamiféle „kritikai” alapállásból indultak ki, vagyis miközben kritikusak lehettek a saját tudományterületükkel szemben, akár intézményi, akár konceptuális szempontok alapján, sokakat közülük vonzottak és lelkesítettek a tágabb értelemben vett társadalmi változásokban rejlő lehetőségek, amelyeket az IKT szerepében véltek felfedezni. Így tehát nem pesszimistán viszonyultak a folyamatban levő változásokhoz, hanem sok változásban meglátták (legalábbis potenciálisan) a jobb helyzet megteremtésének lehetőségét, és hozzá akartak járulni a saját munkájukkal is ahhoz, hogy ezek a fejlemények a kívánatos irányban bontakozzanak ki.

Emlékezetem szerint Randall Pinkett volt az, aki – egy Colorado Springs-i rendezvény alkalmából – először vetette fel, hogy a KI nem tudományág és nem is gyakorlati szakmai terület, hanem inkább „mozgalom”, és azóta is foglalkoztat ez a gondolat. Mások is hasonló álláspontra jutottak. Úgy vélem, hogy a KI csakugyan rendelkezik a mozgalmak bizonyos jellemvonásaival, legalábbis annyiban, hogy megnyilvánul benne bizonyos mértékű ideológiai állásfoglalás, a tudományos következetességre való törekvés elutasítása, és sokan a „doktrína” ellen lépnek fel. Ennél is fontosabb, hogy a KI központi magját az a vízió alkotja, hogy a világ milyenné válhatna a technológia révén megerősített közösségekkel, a társadalmi és a politikai hatalmi viszonyok ezzel együtt járó átstrukturálódása nyomán, és hogy ez milyen körülmények között és hogyan érhető el – a technológia legszélesebb körű bevezetése és társadalmi birtokba vétele útján, alulról felfelé irányuló kezdeményezésekkel. Megnyilvánul továbbá az a felfogás is, hogy a KI szemléletébe bele kell tartoznia a morális (sőt akár politikai) perspektívának is, tehát nem csupán bizonyos fogalmak, modellek és technikák készletéről van szó, hanem erkölcsi alapú irányzatról: a KI művelése nem pusztán egy tudományos irányvonal egyszerű elfogadását, hanem egy meghatározott irányú, céltudatos és együttműködésre orientált kutatási programhoz való csatlakozást jelenti.

10. Hosszú távon milyen hatással járhat a közösségi informatika, és ez miért fontos?

A közösségi informatika egyike azoknak az újonnan felbukkanó tudományközi vagy határterületi megközelítéseknek, amelyek elsősorban a fejlődés bizonyos problémáira vagy bizonyos döntések következményeire koncentrálnak. Ezek nagy része összefügg a technológiával – ide sorolható például sokféle szerepjáték és a számítógépes modellezés is –, de talán a KI a legambiciózusabb közöttük, mivel átlép a tudományágakat elválasztó határvonalakon, olyan mértékben, hogy nemcsak a viselkedési jelenségekre, hanem ezen túlmenően a társadalmi dimenziókra is figyelmet fordít.

A KI mint gyakorlati cselekvési terület, véleményem szerint, gyorsuló fejlődésnek néz elébe, és jövője hosszú távon minden bizonnyal biztosított. Mivel a helyi közösségek számára kidolgozott (és azok által birtokba vett, illetve a gyakorlatban alkalmazott) technikai erőforrások és stratégiák rendelkezésre bocsátása annyira kézenfekvő megoldást kínál a fejlődés biztosítására, és olyan nyilvánvalóan felsőbbrendű a társadalmi és gazdasági fejlesztési célok helyi szinten történő megvalósítására más, felülről lefelé irányuló módszerekkel törekvő megközelítésekhez képest, hogy a magam részéről úgy látom, számos progresszív szemléletű fejlődő ország kontextusában ténylegesen a KI fogja jelenteni a normát. A helyi közösségek IKT eszközök révén elérhető megerősödése természetesen fontos eleme az IKT-használat általános elterjedésének, és ezt nem mindig kedvező fényben látják a meglévő hatóságok. Az, hogy ezt a problémát az egyes országok hogyan fogják kezelni, egyelőre még a jövő nyitott kérdése. Igen valószínűnek tűnik azonban, hogy a számítógépesítés során végbemenő nagyszabású társadalmi átalakulási folyamatoknak erre az aspektusára a politikai intézmények részéről adott válasz pozitív lesz. Egyre nyilvánvalóbbá válik ugyanis az a szükséglet, hogy a lakosság periferikus helyzetben levő szélesebb tömegei is beágyazódjanak a társadalom és a gazdaság szövetébe, és mivel ez a folyamat egyértelműen összekapcsolódik az IKT általános elterjedésével, világosan felismerhető, megalapozott trend mutat abban az irányban, hogy a közösségi informatika az IKT használatba vételének és gyakorlati alkalmazásának pilléréként az alapvető politikai keretekbe beilleszkedve töltheti be funkcióját.

Arra a kérdésre, hogy a közösségekben a KI jegyében számukra elektronikus úton nyújtott szolgáltatások révén nagyobb mértékű átalakulás tanúi leszünk-e, véleményem szerint kevésbé nyilvánvaló a válasz. A kívánatos átalakulás valamennyi szinten és valamennyi fejlődési fokozatban befolyásolja a szolgáltatási rendszert, és bizonyos mértékig megkívánja a szolgáltatások, valamint az azokat támogató szakmai struktúrák újra-átgondolását is. Ha az oktatást vesszük példának (de vehetnénk az egészségügyi ellátást vagy más általános állami szolgáltatást is), akkor az a perspektíva tárul fel, hogy a szolgáltatás első vonalában az egyensúly elbillenhet a közösségi alapú tanulás felé, felhasználva a tudás közösségi forrásait és személyi bázisát is. Eljuthatunk oda, hogy a szakemberek munkáját nyomon követő és ellenőrző bürokratikus struktúrák adják a helyüket a közösségi folyamatoknak, amelyekben a szakemberek nem csupán közvetlen szolgáltatóként működnek, hanem a szolgáltatások biztosításához szükséges helyi folyamatok támogatóivá válnak, legalábbis a készségek és a követelmények alapvetőbb szintjén, ahol mindez drámai változásokkal jár együtt.

Az egészségügyi ellátás, véleményem szerint, speciális kérdéseket vet fel, mivel az egészségügyi ellátás költségei egyre kevésbé támogathatók államilag, és egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy – legalábbis az alapvető szolgáltatások szintjén – alacsonyabb költségű alternatívákat kell találni. A közösségi alapú szolgáltatások keretében nyújtott egészségügyi ellátás, amelyben a szolgáltatókat speciálisan megtervezett tartalom és szoftver támogatja, véleményem szerint szinte nélkülözhetetlenné válik, kezdetben főként a legkevésbé fejlett országokban, de később valószínűleg a fejlettebbekben is. Jól érzékelhető jelzések utalnak arra, hogy az egészségügyi ellátás alulról felfelé irányuló megközelítéssel biztosítható általános szintje ily módon drámai mértékben javulhat. A nehézségek természetesen a jelenlegi szakmai és bürokratikus struktúrák elsáncolódott pozícióiból és érdekeiből fakadnak, mivel ezek mutatják a legnagyobb ellenállást a változásokkal szemben, és bármilyen változás nagyrészt csupán az ezekből a körökből érkező ellenállás legyőzése útján valósítható meg.

Az a kérdés pedig, hogy a közösségi informatika „fontos-e”, és ha igen, miért és kinek, egyenesen az információs társadalom problematikájának a központi magjához vezet el bennünket: azokhoz a választási lehetőségekhez, amelyek előttünk állnak a további fejlődés fő irányvonalának meghatározása terén. Meggyőződésem szerint sokakban vitathatatlanul fennáll a vágy az IKT eszközeinek felhasználására a közösségek fenntartása, kiterjesztése és hatékonyabbá tétele érdekében, mivel ezt bizonyítja a társadalmi hálózatépítéshez kifejlesztett szoftverek sikere is, amelyek bizonyos mértékig éppen ezeket a célokat szolgálják. Ugyanilyen fontos továbbá az a széles körben terjedő felismerés is, hogy az IKT eszközök csupán alulról felfelé irányuló bevezetésükön és hatékony közösségi felhasználásukon keresztül válhatnak hasznos részévé a gazdasági és társadalmi fejlődés folyamatának.

A KI azért fontos, mert nem csupán cselekvésre van szükség, hanem egyszersmind annak a szisztematikus végiggondolására és megértésére is, amit cselekszünk. E megértés hiányában a siker a legjobb esetben is csak véletlenszerűen valósulhat meg, a legrosszabb esetben pedig – ha a hibákból nem tanulunk, tehát azok megismétlődnek, valamint ha a sikereket nem ragadjuk meg és nem építkezünk rájuk távolabbi horizontok elérése érdekében – csak elvesztegetjük az időt és erőforrásainkat, és a közösségi informatika koncepciója hitelét veszti.

HÍREK

Digitális befogadás: lengyel programok

A lengyel belügyminisztérium pályázatot írt ki olyan e-befogadási projektek lebonyolítására, melyek a digitális megosztottság mérséklése mellett a társadalom marginalizált része számára hozzáférést biztosítanak az e-kormányzati szolgáltatásokhoz. Az EU regionális alapjából finanszírozott kezdeményezések megvalósítására önkormányzatok, illetve önkormányzatokból és non-profit szervezetekből álló konzorciumok pályázhatnak. A megvalósítás során kiemelt célcsoportnak számítanak az olyan alacsony jövedelmű háztartások, amelyekben iskoláskorú gyermekek vannak, illetve fogyatékkal élő emberek. A projektekben a fizikai hozzáférés mellett a képzés is hangsúlyos szerepet játszik.

Poland to fund eInclusion projects to narrow digital divide

<http://www.epractice.eu/document/4870>

Életfogytig tanulás - akadálymentesen

Az EU4ALL (European Unified Approach for Lifelong Learning) konzorcium létrehozta az oktatás akadálymentességi kérdéseivel foglalkozó EU4ALL Special Interest Group on Higher Education Accessibility elnevezésű csoportot. A tudósokból, kutatókból, egyetemi tanárokból álló szakértői team az akadálymentesség és a felsőoktatás, élethosszig tartó tanulás témakörét érintő színvonalas kutatások támogatására, a kutatási eredmények terjesztésére törekszik. A csoport díjat is alapított, mellyel a felsőoktatás akadálymentesítése terén komoly eredményeket elérő személyek, szervezetek munkáját kívánják elismerésben részesíteni.

Az EU4ALL webhelye: <http://www.eu4all-project.eu/>

Higher Education Accessibility – EU4ALL invitation and award

<http://www.epractice.eu/document/4930>

http://www.eu4all-project.eu/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1

Új szakanyag

Angol fordításban is megjelent online a tartalomfejlesztés, a mobileszközök tartalomkezelő rendszereiről és a fogyatékos embereket támogató technológiákról szóló svéd szakanyag. (a hatodik, hetedik és nyolcadik fejezetek a dokumentumban)

Swedish National Guidelines for Public Sector Websites

<http://www.verva.se/upload/english/swedish-guidelines-public-sector-websites.pdf>

IMPRESSZUM

Rab Árpád – szerkesztő

Csótó Mihály – Körkép és hírek rovat

Köszönjük a szerzőknek, hogy engedélyezték írásaik közlését. Szeretettel várjuk a téma iránt érdeklődők saját írásait, híreit, észrevételeit.

A hírlevélre közvetlenül feliratkozni az alábbi e-mail címen lehet:

enclusion-regisztracio@ittk.hu

Apponyi Albert program

Ez a folyóirat szám a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal Apponyi Albert programja keretében kiírt Mecenatúra pályázaton elnyert támogatás segítségével készült.

Partnerünk az e-Inclusion.hu - Az információs társadalmi befogadás magyar oldala

<http://einclusion.hu/>